

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VII. Cùm in cunctis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

occultus: Si primum, nullum subesse potest periculum: quia Ecclesia talem Pontificem non acceptabit, sed palam reclamabit. Si secundum, quia ponimus v. g. hæreticum occultum ad Pontificatum assumi, licet is verè Caput Ecclesiæ non sit, tamen propter publicam ignorationem, Deus (qui in necessarijs non deest) supplebit defectum, vt omnia eius acta & decreta perinde valeant, & obligatoria sint, ac si verus Pontifex esset, argumentum eorum, quæ docent DD. ex l. Barbarius 3. ff. Offic. Prætorum. Neque permittet Deus, vt hæresin suam Ecclesiæ ex Cathedra proponat, qua de re latius egi in Theol. mor. lib. 2. tr. 1. cap. 7. assert. 3. Accedit, quòd valde probabile sit, diuinâ prouidentia impediri, ne vnquam hæreticus, aut simili substantiali occulto defectu laborans, in Pontificem eligatur.

5 **QVÆSTIO** est: Si accidat, vt congregato Concilio generali, Papa à Cardinalibus non canonicè electus declaretur, ac rejiciatur, vtrum ad Concilium tunc pertineat alium Pastorem Ecclesiæ prouidere? Resp. cum Azor cit. tom. 2. lib. 4. cap. 2. q. 14. Etiam in hoc casu electionem penes R. E. Cardinales permanere: Cùm enim ea eligendi potestas à Summis Pontificibus, approbantibus etiam generalibus Concilijs, collata & confirmata sit, non potest ea absque iure expresso, & absque necessitatis causa, eisdem auferri. Necessitas autem pro ea vice auferendi Cardinalibus eligendi facultatem, esse posset, si v. g. ad schisma tollendum, cui plerique Cardinales fauerent, expediens esset, electionem à Concilio generali fieri, secundum Azor cit. loco.

6 **NOTANDVM III.** Speciale id quoque est in Roman. Pontificis electione, quòd quæ ab initio propter defectum numeri eligentium inualida fuit, conualescit per suffragia, quæ postea accedunt. At verò in alijs Prælatorum electionibus necessarium est, aliam electionem inchoari, vti colligitur ex c. auditis 29. hoc tit.

Sciendum verò insuper est, quòd Gregorius XV. Pontifex nouam Constitutionem de forma Roman. Pontificem eligendi edi-

dit, in cuius obseruationem Cardinales XL iurasse, testatur Ioann. Malderus 1. 2. q. 95. a. 1. non longè à fine.

NOTANDVM IV. Factâ electione canonica Romani & vniuersalis Episcopi, omnis ei potestas super Ecclesiam à Christo Domino confertur, vt proinde aliâ confirmatione non indigeat, prout etiam indicatur in c. 1. n. 23. & c. nouit 13. vbi Innocentius III. dixit: *Potestas nostra non est ex homine, sed ex Deo, & explicauit hanc rem in Theol. moral. lib. 1. tr. 4. cap. 6. n. 6.* Nihilominus consuetudo obtinet, vt Romanus Pontifex post electionem consecratur & coronetur: Et antequam id peractum est, in Bullis non se absolutè Episcopum appellat, sed electum Episcopum: Neque id tempus, quòd ante coronationem est, Apostolatus sui vocat, sed *suscepti Apostolatus officij*, vti videre licet in Gl. in reg. iuris super *data*, ver. Pontificatus.

CAPITVLVM VII.

Cùm in cunctis.

PARAPHRASIS.

Cùm in omnibus promouendis ad sacros Ordines, & ministeria ecclesiastica de his tribus inquirendum sit, ætate, morum grauitate, & literarum scientia, multò magis huiusmodi inquisitio fieri debet in Episcopo; quippe qui ad aliorum curam positus, in se ipso ostendere debeat, qualiter alios in Domo Dei oporteat conuersari. Ideo, ne quod ob temporum necessitate, secùs interdum actum fuit, in exemplum à posteris trahatur, Alexander III. in Concilio Lateranensi cap. 3. decernit, vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui xxx. ætatis annum exegerit, & de legitimo matrimonio natus sit, qui etiam vitæ & scientiâ commendabilis demonstratur.

SVMMARYM.

1. Circa promouendos ad sacra ministeria, præsertim Episcopos, tria inquirent debent.

debet, ætatis maturitas, morum probitas, & scientia requisita.

2. Plurimum interest Ecclesie, eiusque boni status, ut Episcopi aliique ecclesiastici Prælati tam seculares quam regulares honestate morum, & scientiâ clari sint.
3. Communiter loquendo, morum & disciplina integritas in sacris Congregationibus, præsertim unâ cohabitantium v. g. Religiosorum, pendet ex Prælato, & earum præfectis, ita ut si ea collapsa fuerit, plerumq; huius radix & origo sit, negligentia, imperitia, aut imprudentia eorum, qui præstant, vel qui proximè præfuerunt.
4. Quæ propter temporum necessitatem interdum dispensatiuè facta sunt, non debent trahi ad exemplum, ut etiam seclusa necessitate fieri permittantur.
5. Ad Episcopatum eiusque administrationem plerumq; non satis idoneus est, nisi instructus SS. Theologiæ & Canonum peritiâ.
6. Unde si fieri possit, ad Episcopatum, Vicariatus, & similes Prælaturas & dignitates quærendi sunt, qui in viroque hoc studio exercitati sint. Si autem contingat, eos haberi non posse, præferri haud dubiè debet purè Theologus purè Canonista.

NOTANDUM I. In promouendis ad sacra ministeria, præsertim in Episcopis, tria inquiri debent, ætatis maturitas, morum probitas, & scientia requisita. Et debent, maxime in Episcoporum, aliorumque Prælatorum promotione, accipi testimonia, siue informationes ab ijs, qui personam, eiusque qualitates cognitæ habent, ut colligitur ex verbis huius c. commendabilis demonstratur, & dixi de hoc fusiùs in c. 3. not. 2. q. 1.

NOTANDUM II. Plurimum interest Ecclesie, bonique eius status, & disciplinæ ecclesiasticæ conseruandæ, si Episcopi, alijque Prælati cum seculares, tum regulares honestate morum, atque scientiâ clari sint: Propterea quod ij alijs, quorum curam gerunt, positi sint ad exemplum, ac proinde in

seipsis opere ostendere debeant, quam morum honestatem, & scientiæ eruditionem in alijs exigunt. Hoc ipsum Christus Dominus significare voluit apud S. Matth. cap. 5. quando discipulis suis dixit v. 15. Vos estis lux mundi, Et v. 17. Sic luceat lux vestra, coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in celis est. Et v. 20. Qui autem fecerit & docuerit, hic magus vocabitur in regno celorum. Non sufficit itaque, si Episcopi, alijque Ecclesiarum Præpositi ac Rectores populum, aut clerum sibi subiectum bene doceant, salubria decreta, & ordinationes condaant, visitationes frequentes instituant, nisi exemplo præeant, & quæ in alijs postulant, & necessaria esse contendunt, in seipsis exhibeant atque ostendant.

Si loqui velimus de sacris Congregationibus, præsertim unâ cohabitantium, v. g. Religiosorum, tamen negari non possit, reperiri subinde aliquos duræ cervicis, qui nec verbo, nec exemplo faciliè ad morum, & disciplinæ integritatem adduci se sinunt; attamen, communiter loquendo, in eam sententiam ire possumus; totum præne eiusce Congregationis statum, & disciplinam pendere ex Prælato, iisque qui reliquis præfecti sunt: Ad eò, ut si disciplina alicubi labatur, siue inordinatè viuatur, si originem indagare quis velit, plerumq; reperitur negligentiam, imperitiam, aut imprudentiam in ijs qui præstant, aut qui proximè præfuerunt: quam obrem dicitur in c. nihil 44. hoc tit. Nihil esse, quod Ecclesie Dei magis officiat, quàm quòd indigni (videl. indocti, imprudentes, aut moribus non probati) assumuntur Prælati ad regimen animarum.

NOTANDUM III. Quæ propter temporum necessitatem interdum dispensatiuè facta sunt, non debent trahi ad exemplum, ut etiam seclusa necessitate fieri permittantur. Talia sunt v. g. quòd iuuenes, aut adolentes, vel qui sacris ordinibus initiati non sunt, nec initiari volunt, Episcopi aut Prælati ecclesiarum constituantur. Hæc si quandoque facta sunt postulante necessitate, commendari debent, sin autem necessitas non sit, aut non

tanta, vt in re admodum graui, & ex qua ecclesijs plurimum detrimenti afferri solet, indulgentia siue dispensatio fieri debeat, nulla apud Deum excusatio esse potest. Ita annotauit etiam Abb. hic n. 1. not. 4.

QVÆSTIO hic tractari potest, Si quispiam ad episcopatum, aut episcopatus administrationem promouendus sit, Theologusne, an Canonista, si cætera paria sint, præferri debeat? Pro Theologo stant Theologi, vt videre licet apud Domin. Sotum lib. 3. de iust. q. 6. a. 2. Azor tom. 2. lib. 3. cap. 28. q. 10. Sed Canonistæ, saltem in quibusdam casibus, fauent Canonici iuris Doctores, Hostiensis in c. 1. ibid. Abb. n. 9. de consang. August. Barbosa de offic. & potest. Episcopi p. 2. allegat. 1. n. 30. Respondeo ad quæst. & Dico I. cum Eman. Rodriq. tom. 1. qq. regul. q. 11. a. 4. Ad Episcopatum, vel administrationem episcopatus plerumque non satis idoneus ceteri potest, nisi qui vtrâque eum sacræ Theologiæ, tum sacrorum canonum peritiâ instructus est, vt manifestè colligitur ex c. 1. & c. nulli 4. & seqq. d. 38. quibus in locis habetur, quod Episcopus Euangelium, & omnem Scripturam sacram atque sacros canones scire debeat, vt populum vniuersum curæ suæ commissum edocere queat: Prius enim discernere oportet, quàm vt dignè quis alios instruere possit, cap. sic viue 26. causa 16. q. 1. Non requiritur tamen in Episcopo scientia eminens, c. nisi 10. de renunc. sufficit, si tanta adsit, adiuncta prudentia & rerum experientia, vt erroribus ac deceptionibus obnoxius non sit, sed inter bonum ac malum, aptum & ineptum, à suis adiutoribus seu officialibus suggestum consilium, discernere queat, argum. c. nullus 16. ead. d. 38. vbi dicitur, quod Episcopum etiam à minimis eruditis, si quid fortè est utilitatis, aut salutis, inquirere oportet.

Declaratur ampliùs quæ dixi: Præter doctrinam veritatis Christianæ, qua populum sibi subiectum Episcopus pascere debet, atque ab hostibus defendere; multa quotidie ex sacris canonibus responsa dare cogitur circa Ministrorum ordinationes, officia, beneficia; circa Prælatorum sibi subiectorum e-

lectiones, confirmationes, institutiones; circa iura patronatus, decimarum, ecclesiasticorum prouentuum, immunitatum; circa vota, iuramenta, dispensationes, censuras, irregularitates, matrimonij impedimenta, rerum ecclesiasticarum alienationes, pias fundationes, vltimas voluntates, &c. Et eò quidem magis, quò amplior episcopalis diocesis est, & plures ecclesias subiectas sibi habet. Quare hoc ipsum Theologiæ Studiosi pendere debent, quantò maiorem in Ecclesia Christi fructum facturi, & Episcopis adiumentum allaturi sint, si cum sacræ Scripturæ, & Scholasticæ Theologiæ laudatissimo studio, sacrorum etiam canonum cognitionem coniungant.

Dico II. Si accidat, vt ex duobus, tanquam præ aliis omnibus idoneis, ad ecclesiam Cathedralē, vel aliam prælaturam promouendus sit; quorum vnus purè Theologus, iuris canonici peritiā vix vllam, siue exiguam habens; alter sit purè Canonista, in Theologia vix quidquam versatus, præferri haud dubiè debet Theologus. Quia cognitio veritatis Fidei magis necessaria est, quippe fundamentum ecclesiasticæ gubernationis, ac disciplinæ. Sed, vt dixi, si fieri possit, quærendi ac promouendi sunt tales ad Prælaturas, Vicariatus, & similes dignitates, qui in vtroque studio versati, & exercitati sint.

§. Cùm verò electus.

PARAPHRASIS.

Posteaquam in Episcopum electus confirmationem accepit, bonorumque ecclesiasticorum administrationem; tempusque à sacris canonibus accipiendæ consecrationi elapsum est, vacant omnia eius beneficia, quæ habebat: ita vt liberè conferri possint ab eo, cui de ijs disponendi ius competit.

SUMMARIUM.

1. Post plenam Episcopatus consecutionem omnia beneficia, quæ prius habuit promouus, ipso iure vacant.

2. Qui-

2. Quibus quasi gradibus plenitudo episcopalis acquiratur.
3. Consecratio Episcopi post confirmationem intra tres menses fieri debet, nisi inevitabile impedimentum interueniat.
4. Si citius consecrationem accipiat Episcopus, statim eius beneficia vacant.
5. Vacabunt etiam, si ex dispensatione Papae, elapsi trimestri, Episcopus non teneatur consecrationem accipere.
6. A quo Episcopo, & quo modo, loco, & tempore fieri debeat consecratio.

NOTANDVM I. Post plenam episcopatus affectationem, omnia beneficia, quae prius habebat promotus, ipso iure vacant. Et hodie quidem eiusmodi beneficia, quae per promotionem vacare dicuntur, Rom. Pontifici reseruata sunt, extrauag. Ex debito, de elect. & Extrauag. Ad regimen, de praebendis, inter communes. De beneficiis autem vacantibus per promotionem ad Abbatias & Prioratus videri potest Flaminius de resign. benef. lib. 3. q. 1. n. 95.

NOTANDVM II. Plenitudo potestatis episcopalis, etiam ad eum effectum, vt beneficia promoti vacare censeantur, his veluti gradibus acquiritur: I. Est electio canonica, cui postulatio aequiparatur. II. Est confirmatio, per quam datur ius administrandi, possessionemque capiendi. III. Adeptio possessionis pacificae tam in spiritualibus, quam in temporalibus, saltem quoad maiorem bonorum partem, argum. c. 1. §. illum autem, de restit. spoliator. in 6. & tradit. Abb. hic n. 4. Anton. n. 8. Gl. in c. si tibi 26. ver. vacare, de praeb. in 6. Videri etiam potest Gl. in c. commissa 35. ver. pacificam, hoc tit. in 6. IV. Est consecratio, per quam etiam ea acquiruntur, quae ad ordinis episcopalis exercitium spectant, c. transmissam 15. iun. Gl. ver. de talibus, & c. quod sicut 28. §. Super eo, hoc tit.

3. Porro consecratio Episcopi intra tres menses post acceptam confirmationem fieri debet, nisi inevitabile impedimentum interueniat, c. 2. d. 75. & cap. 1. d. 100. & in Trident. Sess. 23. cap. 2. de reform. vbi statuitur, vt Ecclesiis Cathedralibus praefecti, si munus

consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem menses postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso iure sint priuati.

QVÆSTIO prima. Si Episcopus prius, 4 quam trimestre spatium elapsum est, consecrationem accipiat, vacantne statim eius beneficia? Negat Hostiens. hic, propter textum huius §. in quo ad beneficiorum vacationem inducendam requiritur, vt tempus de consecrandis Episcopis à sacris canonibus definitum elapsum fuerit. Sed Gl. ver. ad quem spectat, quam Innoc. hic n. 4. & alij interpretes communiter sequuntur, affirmat. partem amplectitur: quia tunc plene quis affectus est episcopatum, vti colligitur ex c. super his 16. de accusat. Ideoque adest ratio & fundamentum, cur alia eius beneficia vacare debeant. Ad argum. Hostiensis ex textu huius §. responderetur: Nihil aliud ibi significari, nisi quod non tantum consecratio Episcopi, post pacificam adeptam possessionem, faciat priora eius beneficia vacare: sed etiam, si promotus in culpabili mora consecrationem accipiendi existat: cum non deceat eum ex negligentia & culpa suum commodum ferre.

QVÆSTIO secunda; Si Episcopus indultum, seu dispensationem Papae accipiat, quæ minus post elapsos tres menses consecrationem accipere teneatur, num interea beneficia eius vacent, necne? Ioan. Andr. & alij 5 apud Anton. de Butrio hic n. 13. aiunt, vacare, si dispensatio facta est ad instantiam; eò quod odiosa censeatur, & strictæ interpretationis; ac proinde non debeat duo operari, videlicet relaxare legem accipiendæ consecrationis, & beneficiorum vacationis: secus, si motu proprio Papa eiusmodi indulgentiam concessit, argum. c. si motu 22. de praeb. in 6. Sed à priore dicto recessit Anton. loco cit. & Abb. n. 8. argum. huius §. in quo secundum communem intellectum, beneficia promoti in Episcopum vacare dicuntur in duobus casibus: si consecratio accepta est, aut tempus trium mensium, concurrente negligentia, elapsum: Cum itaque in casu acceptæ dispensationis, etiam ad instantiam promoti, neu-

neutrum horum adsit, non videntur vacare beneficia: Et contra fundamentum Joannis Andr. affert aliam regulam Abb. hic num. 8. & post eum alij, quos citat & sequitur P. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 1. n. 24. Quod dispensatio, tamen si alioquin stricti iuris sit, & non extendenda, comprehendere tamen debet ea, quae sunt accessoria, siue necessario consecutiva, secundum Gl. receptam in cap. quia 6. ver. plures, de praeb. & sumitur ex e. accepimus 13. de aetate & qualitate. Ex eo autem, quod consecrationis accipiendae obligatio sublata est, necessario sequi videtur, ut & beneficiorum vocatio sublata censeatur, argum. huius textus.

Respondeo tamen & Dico I. Has theorias parum prodesse, cum testetur Abb. hic n. 3. & alij apud Azor tom. 2. lib. 7. cap. 16. q. 12. §. praeterea, Romanae Curiae consuetudinem esse, ut beneficia promoti statim post confirmationem vacare censeantur, aliisque conferantur: quae praxis reprehendi non potest, dummodo promoti securi sint de consequenda possessione: Sin autem possessionem episcopatus consecuturi non putentur, v. g. Suffraganei titulares, non video, quomodo eorum beneficia vacare possint, ita ut statim ad Pontificis collationem deolvantur.

Dico II. Abstrahendo etiam a praxi illa, puto ad propositam quaestionem indistincte responderi posse affirmatiue. Nam secundum sacros canones duo decreta sunt, vnum per se ac principaliter, ut promoti ad episcopatum beneficia vacent, propterea quod non deceat in altiore dignitate constitutos inferioribus officiis aut ministerijs deseruire, argum. cap. ad aures 8. ff. de rescript. Alterum autem accidentariè, seu accessoriè, ut talis vacatio incipiat a tempore consecrationis, vel elapso tempore, quod consecrationi accipiendae est praescriptum: Tamen si itaque hoc accidentale, seu accessorium per dispensationem tollatur, non ideo tamen tollitur, quod est per se, ac principale: cum principale non pendeat ab accessorio, prout in simili dixi in Theol. morali lib. 5. tract. 4. cap. 5. num. 8. Ex quo patet, regulam ex Abbate Panorm. allatam, veram quidem esse, sed non rectè ad

propositum applicari: cum vacatio beneficiorum non ex sola consecratione, aut eius accipiendae negligentia consequens sit, sed ex ipsa quoque promotione, cum possessionis pacificae ascensione, si ponamus consecrationem non esse subsecuturam. Accedit denique, non esse conueniens, ut deterior sit conditio Episcoporum, qui ecclesiasticae traditioni, & rectè constitutionis canonibus obtemperantes, consecrationem accipiunt, quam eorum, qui quocumque praetextu, postulata dispensatione, subterfugunt.

QVÆSTIO tertia. A quonam Episcopo consecratio fieri debeat, & quo modo? Respondeo, & Dico I. Episcopus a tribus Episcopis consecrari debet, vti habetur in Concil. Carthagin. 4. can. 2. in cap. vlt. d. 51. cap. porro id. 66. cap. Ne Episcopi 7. de tempor. ordinat. Quod si in prouincia vnus tantum Episcopus adsit, is conuocabit alios ex prouincia vicina, cum quibus comprouincialem Episcopum consecret, prout tradidit Robertus Bellarmin. lib. 4. de notis ecclesiar. cap. 8. Henrici lib. 10. cap. 7. n. 3. & cap. 24. Est autem valde probabile, ex summi Pontificis dispensatione etiam vnum Episcopum consecrationem peragere posse: Quam obrem testatur Augustinus Barbosa super Trident. Sess. 23. c. 2. de reformat. Plur. V. consecrasset, vti in locum duorum Episcoporum, assistentium, vbi ij haberi aut acceriri non possunt, duo Abbates, vel alij in dignitate constituti Presbyteri subrogari queant.

Dico II. Modus consecrandi Episcopum est per impositionem manuum Episcoporum, vti colligitur ex Apostolo 1. ad Timoth. c. 4. v. 14. 2. ad Timoth. c. 1. v. 6. Forma autem, *Accipe Spiritum sanctum, &c.*

QVÆSTIO quarta. Quo in loco, & quo tempore Episcopus consecrandus sit? Respondeo, & Dico I. Et si decens sit, Episcopi consecratione, si extra Urbem fiat, in ecclesia Cathedrali, ad quam promotus est, peragi, non tamen id necessarium est, sed in alia quoque ecclesia, praesertim intra prouinciam, aut diocesim, institui potest, vti colligitur ex supra cit. cap. vlt. d. 51. & cit. Sess. Trident. 23. cap. 2. de reformat.

Dico

Dico II. Episcopi & Archiepiscopi die Dominico consecrari debent, ex antiquissimo, & vt Leo I. Pontifex ait, relatus in cap. quod die 5. d. 75. Apostolica traditione. Attamen Roman. Pontifex dispensatiue licentiam dare potest, vt consecratio Episcopi alio die fiat.

§. Inferiora.

PARAPHRASIS.

Decanatum, Archidiaconatum, & alia beneficia curata, etiam parochiales ecclesias nemo suscipere potest, nisi 25. etatis annum attigerit, & scientiam ac moribus commendatus existat. Et debet promotus ad huiusmodi beneficium intra tempus à iure definitum, ordinem sacrum requisitum accipere; alioquin, si post admonitionem non paruerint, remoto omni appellationis refugio, remouendi sunt, & officia alijs conferenda, qui ea & velint & possint conuenienter implere. Idque accipiendum non tantum de promouendis, sed etiam de iam promotis, dummodo canonice eorum ordinationi non obstant.

SUMMARIUM.

1. Ad beneficium curatum qualecunque infra episcopatum requiritur etas 25. annorum captorum. Ad dignitates & personatus sine cura animarum anni 22. completi requiruntur. Irrita est prouisio, si fiat alijs, quam hanc etatem habentibus.
2. Quadam ecclesiastica beneficia sunt, quibus annexa est obligatio suscipiendi sacri Ordinis; quibusdam autem non est, nisi extraordinarie.
3. Sufficit tamen si quis sacrum Ordinem accipiat, intra annum post diem promotionis sue ad beneficium, cui sacri Ordinis obligatio est annexa, numerandum.
4. Vniuersim loquendo satis non est, promouendum ad beneficium, cui sacri Ordinis obligatio est annexa, etatem habere, vt intra annum Ordines suscipere possit.

si ad tale beneficium in canonico iure certa etas per se ac directe requiratur, v. g. ad curatum quodlibet beneficium requiruntur 24. anni completi.

5. Secus est, si certa etas tantum per accidens & consecutimè requiratur, vt fit in Canonicatibus Cathedralis Ecclesie; tunc sufficit, promouendum in ea etate esse, vt intra annum sacrum Ordinem accipere possit.
 6. Omnes Cathedralis ecclesie Canonice cum instituuntur, saltem eam etatem habere debent, vt intra annum subdiaconi fieri possint, videl. 22. ann.
- Hac tamen Constitutio non obseruatur omnimodè in plerisque Germanie Cathedralibus Ecclesijs, dum passim pueri in Canonicos assumuntur, non sine paruo Ecclesie detrimento.
7. Si in literis fundationis expresse sit, vt Capellania sacerdotalis sit, siue vt Capellanus per se sacrificia celebrare debeat; poterit nihilominus illa conferri non Sacerdoti, modo habeat eam etatem, vt intra annum Sacerdotium accipere possit.
 8. Ex causa graui & necessaria Episcopus dispensare potest in etate promouendi, quando ea per accidens ratione annexi Ordinis requiritur.
 9. Qui ad dignitates ecclesiasticas & curata beneficia assumuntur, scientiam & moribus, commendati esse debent.
 10. Electio, presentatio, aut prouisio beneficii irrita est, si fiat omnino illiterato, qui literas latinas ne legere quidem sciat.
 11. Si quis legere & scribere sciat, licet non intelligat, eius presentatio aut beneficii collatio ipso iure quidem valida esse videtur, rescindi tamen debet: imò si beneficium curatum sit, aut ecclesia Cathedralis, ipso iure irrita est promotio.
 12. Si electio aut prouisio beneficii facta sit notato iuris infamia, omni iure irrita est.
 13. Si facta sit homini criminoso, seu infamia facti laboranti, irrita est in ordine ad forum externum.

14. *Hic tamen in ordine ad forum internum, si nemo se ipsi opponat, & speret se breui defectum, videl. per publicam vita emendationem tollere posse, tutus esse potest, ita ut tituli reualidatione aut dispensatione non indigeat. Eadem ratio est de alijs quibusdam defectibus.*
15. *Fundatur predicta doctrina in hoc generali principio: si in electione aut prouisione beneficij, alienatione rei ecclesiastica, vel simili actu desit solemnitas, vel aliquid requisitum (iure positum) substantiale seruata tamen sint omnia de iure naturali necessaria, nec iniuria interuenerit, in conscientia tutus est electus, prouisus, aut contrahens, donec Iudicis auctoritate talis actus rescindatur.*
16. *Excipe, nisi ab initio Magistratus actum ita infirmet (sicuti potest, & nonnunquam solet) ut ne in conscientia quidem foro ullus inde effectus sequatur.*
17. *Afferuntur casus, in quibus electio, aut prouisio beneficij adeo infirmata est, ut electus aut prouisus nullum omnino ius in beneficio acquirat, ita ut in conscientia foro resignare obligatus sit, nisi dispensationem, tituli que reualidationem impetrauerit.*
- Si ante obientam dispensationem in propria persona beneficium administret, vitium intrusionis incurrit, ob quod de nouo inhabilis redditur ad illud assequendum.*
18. *Ordinarie loquendo, irregularis, vel aliter inhabilis ad Prelaturam aliudue beneficium ecclesiasticum, non potest illud petere, vel acceptare, nisi prius dispensationem super defectu, si dispensabilis sit, obtineat.*
19. *Accidere tamen potest casus, in quo utrumque liceat absq. dispensatione ante impetrata.*
20. *Constitutio hac Alexandri III. trahitur etiam ad preterita.*
21. *Qui beneficium certum, Ordinem sacrum requirens, canonicè affectus fuit, si si-*

ne culpam suam accipere non possit, non debet beneficio iniurijs priuari.

NOTANDVM I. Ad beneficium curatum qualecunque infra episcopatum requiritur ætas xxv. annorum coeptorum, uti etiam habetur in c. licet canon 14. hoc tit. in 6. & in Concil. Tridentino sess. 24. cap. 12. de reform. In quo eodem cap. ad dignitates & personatus, quibus animarum cura non incumbit, anni xxii. completi requiruntur. Quod si alijs, quam dictam ætatem habentibus prouisio fiat, irrita censeri debet, cit. c. licet, & Trident. sess. 22. cap. 4. de reform. in fine.

NOTANDVM II. Quædam ecclesiastica beneficia sunt ex propria institutione sacrum Ordinem requirentia, Et horum alia Sacerdotalia, ut Decanatus, Præpositura, Abbatia &c. Alia Diaconalia, ut Archidiaconatus, de quo infra hoc libro tit. 23. Alia Subdiaconalia, y. g. Canonicatus ecclesiarum Cathedralium iuxta Trident. Concil. sess. 24. c. 12. de reform. ubi salubriter decretum, ut in omnibus ecclesijs Cathedralibus omnes canonicatus & portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus: Episcopus autem, cum consilio Capituli, designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacro annexus in posterum esse debeat: Ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyterij sint, ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures uel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur.

Alia autem beneficia sunt, quibus sacri Ordinis suscipiendi obligatio annexa non est; præterquam extraordinariè, si ecclesiæ necessitatem, siue Ministrorum penuriam, Superioris præceptum urgeat, iuxta c. quæris 6. de ætate & qualitat. Talia, spectato communi iure, sunt canonicatus ecclesiarum Collegiatarum: Sed hi Canonici, dum in sacro Ordine constituti non sunt, uocem in Capitulo habere non possunt, Clement. 2. de ætat. & qualitate, Concil. Trident. sess. 22. c. 4. de reform. *Quicumque in Cathedrali, seu Collegiata seculari, uel regulari ecclesia diu-*

nis mancipatus officijs, in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi ecclesijs in Capitulo non habeat; etiamsi hoc sibi ab alijs liberè fuerit concessum. Videri potest bona Gl. in Clem. 2. ver. ex tunc, de ætat. & qualitate &c.

Dixi autem spectato communi iure: Laudabiles enim ac retinendæ sunt quarundam secularium ecclesiarum Collegiatarum consuetudines, aut statuta, vt omnes Canonici Presbyteri sint, aut saltem in sacro ordine constituti.

Porro necessarium non est, vt affectus beneficium, cui sacri ordinis obligatio annexa est, actu eum habeat: sed sufficit, si intra annum post diem promotionis suæ numerandum, eum accipiat, iuxta cit. Clem. 2. & Concil. Trident. sess. 24. de reform. §. Neminem: Alioquin, nisi impedimentum legitimum ostendatur, iuris pœnas incurret, qui se intra id tempus ordinari non curauit. Quod si post admonitionem contumacia accesserit, etiam priuari poterit, & beneficium alteri conferri, qui officio satisface- re velit, argum. huius §. & tradidit Gl. in cit. c. licet canon, ver. priuatus. Id verò in curatis beneficijs speciale est, quòd ipso iure amittantur, si promoti intra annum, cessante legitimo impedimento, Sacerdotium non accipiant, etiamsi nulla monitio antecesserit, cit. c. licet canon, & c. commissa 35. eod. in 6. vbi etiam explicatur, annum numerandum esse à tempore, quo possessio beneficij curati pacifica habita, vel per promotum stetit, quò minus eam haberet.

Eapropter notant DD. hinc apud Abb. n. 10. Azor tom. 2. lib. 6. cap. 8. quæst. 11. & 12. Quædam esse beneficia sacerdotalia, diaconalia &c. secundum aptitudinem: quia sufficit, quòd ad ea promoti intra annum ordinem sacrum requisitum accipere possint: Alia verò esse secundum actum; si videlicet statuto diocæsano, aut in fundatione requiratur, vt v. g. canonicatus, aut capellanæ nõ nisi Sacerdotibus, aut saltem in sacro ordine constitutis conferantur. Nisi autem id clarè decretum sit, statuti aut fundationis

verba intelligi debent iuxta iuris communis dispositionem.

Exinde Abb. in cit. hinc n. 1. Azor cit. cap. 8. q. 14. explicant & resoluunt casum e. ei cui, 29. iun. Gl. in casu, de præb. in 6. Si Papa Titio, qui Sacerdos non est, sed intra annum Sacerdos fieri potest, mandet conferri beneficium sacerdotale, accidat autem vacare sacerdotale secundum aptitudinem, conferendum esse Titio: Non item, si sit sacerdotale secundum actum. Nisi Pontifex clausulam adijciat, ex qua satis constet, quòd statuto, aut consuetudini ecclesiæ derogare voluerit. Cæterum generalis adiecta clausula *Nõ obstantibus quibuscunque statutis, aut consuetudinibus* non debet videri sufficiens ad derogandum, si conditio Sacerdotis actualis ex fundatione, præsertim à laico facta, requiratur: Partim quia literæ omnes ad beneficia strictam interpretationem merentur c. quamuis 4. de præb. in 6. Clem. 2. iun. Gl. ver. expressè eod. tit. & videri possunt, quæ dixi in c. constitutus 19. de rescriptis, partim quia Roman. Pontifex non facillè solet fundatorum voluntates immutare: ne alioquin homines à pijs eiusmodi dispositionibus abstrahantur.

QVÆSTIO prima. Num vniuersim loquendo, satis sit, quòd promouendus ad beneficium, cui sacerdo annexus est, eam tunc ætatem habeat, vt intra annum, ordinè suscipere possit? Respondeo, Ad beneficia huiusmodi, interdum in canonico iure certa ætas per se ac directè requiritur, v. g. ad consequendum episcopatum anni xxx. & ad quodlibet beneficium curatum anni xxiv. completi, tum non sufficit tanta ætas, vt promotus intra annum Sacerdos fieri possit: Irrita itaque est collatio parochiæ facta v. g. Diacono, qui annum xxiv. non exegit non quia Sacerdotium non habet, sed quia legitimam ætatem affectus non est, vti constat ex hoc §.

Neque verò Episcopo in hoc casu dispensandi facultas concessa est, secundum Gloss. communiter receptam in c. cum dilectus 32. ididem Abb. n. 9. hoc tit. & aliam Gl. in supra

suprà cit. c. licet canon. ver. carere, ibidem Francum n. 4. Ioannem Monachum n. 5. Capellam decif. Tholosana q. 3 19. Ioannem Azor tom. 2. lib. 6. cap. 5. q. 9. vbi aiunt, quod Episcopus non dispense in ætate secundum canones requisita ad beneficium; nisi dispensatio ipsi specialiter concessa sit, argura. c. vn. iun. Gl. ver. permittimus, de æt. & qualitate in 6.

- 5 Interdum verò certa ætas ad beneficia requiritur per accidens & consecutiue, quatenus sacer. ordo beneficijs annexus est. v. g. canonicibus ecclesiæ Cathedralis: Tunc sufficit, promouendum in ea ætate esse, vt ordinem sacrum intra anni spatium accipere possit, prout rectè docuit Abb. in c. dudum 22. n. 12. hoc tit. Azor tom. 2. lib. 6. cap. 5. q. 5. in fine, vbi ait, secundum Trident. Constit. cit. sess. 24. c. 12. de reform. omnes Cathedralis Ecclesiæ Canonicos, cum instituuntur, saltem eam ætatem habere necessarium esse (videl. xxii. annos inchoatos) vt intra anni spatium Subdiaconi fieri possint. Hæc verò constitutio in plerisque Germaniæ Cathedralibus ecclesijs non omnimodè obseruatur, quando passim in Canonicos (vocem tamen in Capitulo non habentes) assumuntur pueri, qui ætatis annum xiv. attigerunt; interdum etiam, qui nec xiii. aut xiiii. annos habeat; tamen si plerumque Romæ dispensatio impetretur, aut saltem collationis factæ reuadatio, vt perinde valeat, ac si à principio canonica fuisset. Ex qua ipsa tamen re ecclesijs non paruum detrimentum prouenire solet: propterea vel maximè, quod in ea ætate plerumque non appareat, an qui promouentur, idonei futuri sint, & ecclesiæ vtilis: Præstaret haud dubiè, ex ecclesiæ Cathedralis prouentibus portiones, non beneficiales decidi, pro pueris, etiam nobilibus, sustentandis in literarum studio: vt ex ijs, posteaquam ad ætatem legitimam deuenissent, eligi possent, qui bonis moribus pariter & doctrinâ ornati ad seruitium Dei idonei viderentur. Vide tamen quæ infra dicam in hoc §. q. 3.

De pueris non facillè ad beneficia eccle-

siastica instituendis videri etiâ potest Henric. Gaudauenfis quodlib. 9. q. 30. Ioann. Maior in 4. sent. d. 24. q. 5. Caiet in summa, ver. beneficia ecclesiastica, cap. 2. vbi ait, *Capere ferre pueris ecclesiastica beneficia, existentibus alijs adultis idoneis, non solum inexcusabile, sed etiam intolerabile videtur.* Neque obstare debet, quod, spectato antiquo iure, impuberes, post exactum ætatis septennium, beneficiorum simplicium capaces credebantur, secundum Gl. receptam in c. super inordinata 35. ver. pueri, ibid. Abb. n. 8. de præbendis, & colligitur ex c. ex eo 32. in princ. hoc tit. in 6. vbi legimus, ecclesiæ Cathedralis Canonicum in ætate pupillari constitutum fuisse. Nam circa ea tempora ceterâ intentione & solius diuini seruitij causa, à pijs parentibus pueri offerebantur ecclesijs, vt in sacro aliquo Collegio ad omnem pietatem, & ecclesiasticos ritus instituerentur. Nunc autem liberè vagari, & non raro malis moribus assuescere permittuntur, donec ad eam ætatem veniant, vt sacrum ordinem accipere, & Capitulares fieri possint.

Baldus in c. cum adeo n. 10. de rescript. eumque secutus Felix. in c. si quando n. 4. eod. tit. aiunt, si Papa scienter scribat pro infante, seu minore septem annis, vt ei beneficium ecclesiasticum conferatur, non esse obediendum, nec literas executioni mandandas. Sed non rectè sentiunt; cum Pontifex in ecclesiasticis beneficijs plenitudinem potestatis obtineat c. 2. de præb. in 6. c. propositum 4. de concess. præbendæ; & annotauit Azor cit. cap. 5. q. 8. §. Sed querat aliquis; Qui tamen bene addit, *Dubirandum non esse, has iuris relaxationes ecclesijs multum obesse, & ex eis maximum animæ periculum creari, tum in ipsis infantibus, tum in ijs, qui eas impetrandas curant.*

QVÆSTIO secunda. Si in literis fundationis expressum sit, vt Capellania sacerdotalis sit, siue, vt Capellanus per se sacrificia celebrare debeat, num ea conferri possit non sacerdoti; si eam is ætatem habeat, vt intra annum Sacerdotium accipere possit? Respondendum est affirmatiue: Quia huiusmodi fundationes, non minus quam statu-

tata, ita explicare conuenit, vt cum iure communi congruant. Debet itaque prouisus interea dum Sacerdos ordinatus non est, per substitutum Sacerdotem beneficio suo satisfacere.

8 **QVAESTIO** tertia. Vtrum Episcopus dispensare possit in aetate promouendi, quando ea non per se ac directe requiritur, sed per accidens ratione annexi ordinis, sicuti supra dixi de Cathedralis ecclesiae Canonicis? Non improbabiler affirmat Anton. de Butrio in c. praeterea n. 7. de aetat. & qualitat. dispensari posse ex causa graui, & necessaria: cuiusmodi est studiorum, argum. c. cum ex eo 34. hoc tit. in 6. Cum enim ex ea causa permittatur Episcopo, vt in non accipiendis ordinibus dispensare queat, consequenter etiam, vt in aetate, si ea solum per accidens, siue propter ordinis sacri susceptionem requiratur. Additur quidem in cit. cap. cum ex eo, quod Curatus dispensatus propter studia, vt sacerdotium infra septennium recipere non teneatur, saltem Subdiaconus fieri debeat, id tamen duntaxat de beneficiis curam animarum habentibus decretum est. Atque iuxta hanc theoriam defendi potest, quod supra dixi, in Cathedralibus ecclesiis Germaniae Canonicos, videl. dispensatiue, institui studiorum prosequendorum causa, qui infra septem circiter annos sacrum ordinem, ob aetatis defectum, accipere non possunt. Interim tamen verum censeo, quod ibidem addidi, huiusmodi dispensationes seu potius consuetudines ecclesiarum vtilis non esse.

Plura de aetate requisita in beneficiariis videri possunt in Theol. moral. lib. 4. tract. 2. cap. 14. n. 1.

9 **NOTANDUM** II. Qui ad dignitates ecclesiasticas, & curata beneficia assumuntur, scientia & moribus commendati esse debent. Ita hic, & in Concil. Trident. Sess. 24. cap. 12. de reform. Idem quoque vniuersum de promouendis ad beneficia habetur in cap. graue 29. de praeb. & Clem. 1. de aet. & qualitat.

10 **QVAESTIO** prima. Num electio aut prouisio beneficii irrita sit, si fiat illiterato? Respondeo & Dico I. Si quis omnino illiteratus sit, vt literas latinas ne legere quidem

possit, eius electio, praesentatio, aut prouisio ipso iure irrita est, arg. c. vlt. de tempor. ordinationum in 6. Quia, vt dicitur in c. illiteratos d. 36. *litteris carens sacris non potest esse apud officio.*

Dico II. Si quis legere & scribere sciat, licet non intelligat, eius praesentatio, aut beneficii collatio ipso iure valida esse videtur, teste Nauarro in c. si quando, except. 12. de rescript. n. 8. Rescindi tamen debet, vt colligitur ex Concil. Trident. Sess. 7. cap. 3. de reform. & sess. 24. c. 12. de reform. Imò, si beneficium curatum sit, aut Ecclesia Cathedralis, ad quam ita illiteratus promouetur, ipso iure irrita est promotio, vt colligitur ex hoc 9. & c. vlt. de aet. & qualitat. An vero ita indignus in conscientia semper obligatus sit ad resignandum, dicam postea q. 3.

QVAESTIO secunda. An electio, aut prouisio beneficii irrita sit, si fiat moribus improbo, aut infami? Respondeo & Dico I. Si electio seu prouisio facta sit notato iuris infamia, seu per sententiam Iudicis inflata, irrita est omni iure. Quae est certa doctrina: Cum enim isthaec infamia ipso iure priuet dignitatibus acquisitis, l. vn. c. de infamis lib. 10. & docet Couarr. in pract. qq. c. 19. n. 5. multo magis repellit ab acquirendis. Videri possunt quae dixi in Theol. moral. lib. 1. tract. 5. p. 5. cap. 5.

Dico II. Si electio, vel prouisio beneficii fiat homini criminoso, seu infamia facti laboranti, irrita censei debet in ordine ad forum externum: quia Iudex seu ex officio, seu parte se opponente atque petente, electionem, collationem, seu quamlibet institutionem, & omnia quae eius praetextu facta sunt, perinde rescindere debet, ac si ab initio irrita, videlicet non canonicè peracta sint. Idque, quod attinet ad dignitates, vtroque iure satis expressum est, hoc ipso c. post princ. iuncto c. innotuit 20. hoc tit. c. inter dilectos 17. de excess. Praelatorum ibi; *cum personis vilibus & indignis potestate dignitatum patere non debeant, iuxta legitimas sanctiones*; Videl. l. vn. C. de infamis lib. 10. & l. 2. C. de dignitat. lib. 12. *Neque famosis, & notatis, & quos scelus & vitae turpitudine inquinat, & quos infamia*

mi ab honestorum hominum cœtu segregat, dignitatis portæ patebunt. De alijs quoque beneficijs id colligitur ex hoc §. & suprâ cit. c. graue, & Clem. 1. de ætate & qualitate.

14 Dico III. In ordine ad conscientiam electi, seu prouisi, laborantis infamiâ facti, siue commissi criminis, si nemo se ipsi opponat, & speret breui pòst tempore se defectum, videlicet per vitæ publicam emendationem, tollere posse, tutus ipse esse potest, ita vt tituli reualidatione, aut dispensatione non indigeat: Eademque ratio est de alijs quibusdam defectibus: videlicet si electus, aut prouisus tempore electionis, aut prouisionis, irregularis fuit, suspensus, minore excommunicatione affectus, aut ætatem legitimam vel scientiam requisitam nondum consecutus, si enim breui pòst tempore speret se absolutionem v. g. à suspensione, dispensationem super irregularitate habiturum; scientiam acquiraturum sufficientem, &c. in foro conscientie acquiescere potest, secundum doctrinam Innocent. in c. quod sicut n. 8. hoc tit. & c. cum nostris n. 1. de concess. præbendæ, Ioan. Andr. in c. Capitulum n. 54. de rescriptis, Felini in c. inquisitionis 21 n. 6. de accusat. Abb. in c. 1. n. 19. de in integrum restitut. ad finem, & in c. quia plerique n. 31. de Immunit. eccles.

Quæ ipsa doctrina ex generali ore, principio seu regula desumitur, quam iidem DD. tradunt, Nauarrus quoque de alienat. rerum eccles. n. 17. & de spolijs clericorum §. 2. n. 6. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 7. n. 12. Syluester ver. alienatio q. 13. Sa. ver. contractus n.

15 1. Si in electione, aut prouisione beneficij, alienatione rei ecclesiasticæ, vel simili actu, defuit solemnitas, aliudue requisitum, licet id secundum ius positiuum censeatur esse substantiale, si tamen obseruata sint ea, quæ spectato iure naturali necessaria sunt, tum electus, prouisus, aut contrahens (dummodò nulla iniuria interuenerit) tutus est in conscientia, donec electio, collatio, alienatio, aut similis actus, ab eo qui potestatem habet, rescindatur. Quod ipsum iura canonica non rarò significant, quando v. g. electionem, quæ ipso iure infirma est, dicunt à Iudice irritandam siue rescindendam esse; ideòque Iudicis sen-

tentiâ, saltem declaratoriâ, opus esse, vt electus, vel prouisus abscedere cogatur, c. cum dilectus 8. de consuet. c. 1. de postul. Prælatorum, c. scriptum 40. hoc tit. prope finem, & c. ult. de cleric. excomm. ministrante.

Porro hæc ipsa doctrina non ita accipi debet, quasi vniuersalis sit, siue quòd Magistratui cum ecclesiastico, tum seculari, delicti potestas, lata lege, ob publicam utilitatem, contractum aliquem, electionem, collationem, aliũmve actum, qui iure naturali præcisè spectato subsisteret, ita penitus ab initio infirmandi, vt ne in conscientie quidem foro aliquis ex eo effectus sequatur: Sed ita doctrina ea accipi debet, quòd in dubio, & nisi lex exprimat, vel ex natura contractus, alteriũs actus necessariò sequatur, præsumendum non sit, talem esse humanarum constitutionum rigorem, prout etiam docui Theol. moral. lib. 1. tract. 4. cap. 16. n. 6. & 9. Hic verò exempla, siue casus aliquos afferre placet, in quibus electio aut prouisio beneficij per ecclesiasticam legem adeò infirmata est, vt electus, aut prouisus nullum omnino ius in beneficio acquirat; ideòque retinere illud non possit, sed in conscientie etiam foro religione obligatus sit; nisi dispensationem, tituliq; reualidationem impetrauerit: Quòd si autem ita inualidè electus, aut prouisus in propria persona administrat, vitium intrusionis incurrat, ob quòd de nouo inhabilis redditur ad idem beneficium assequendum, iuxta ea quæ dixi in Theol. mor. lib. 4. tract. 4. cap. 15. n. 3.

Primus. Si quis in maiore excommunicatione constitutus sit, eius electio, præsentatio, aut prouisio omnimodè irrita est, vt nullum ipsi ius acquiratur, & beneficium, donec cum eo dispensatum sit, retinere non possit, c. postulatis 7. de cler. excomm. ministr. cap. 1. de rescript. in 6. & videri potest Suarez de censur. disp. 13. tota s. 1. Et locum id habet, tametsi excommunicatio occulta, aut probabiliter ignorata sit ab excommunicato, prout tradit Gl. in cap. apostolicæ ver. probabilis cit. tit. Abb. cit. cap. postulatis n. 3. & 4. Suarez cit. sect. 1. num. 3. contra Felin. eod. cap. apostolicæ col. 2. Nauarr. in cap.

Frates

Frates n. 45. d. 5. de poenit. vbi aiunt, si quis excommunicationem, inhabilitatemque ignorans beneficium accepit, validam esse prouisionem.

Secundus. Si electores, aut collatores beneficiorum excommunicati sint, aut ab officio suspensi; denunciati tamen, seu non tolerati. Veruntamen hæc electionis aut prouisionis nullitas provenit potius ex natura rei: Cum enim per eiusmodi censuram auferatur, seu impediatur potestas eligendi, aut prouidendi, sequitur nullius momenti aut efficaciam posse esse electionem seu prouisionem.

Tertius. Electio, postulatio, confirmatio, prouisio beneficij, quæ interueniente simoniaca labe facta, viribus omnino caret, iuxta Extrauag. 2. de Simon. inter communes. Ideo que nullum ius acquiritur prouiso, sed in conscientia obligatur beneficium vnâ cum fructibus restituere.

Quartus est, quem supra indicaui, quod electio aut prouisio facta infami iuris infamia, omni iure irrita sit. Aduertendum autem hic discrimen inter infamiam iuris, & infamiam facti (quæ aliud non est, quàm publica notitia, aut opinio commissi criminis, per quam hominis existimatio, spectata qualitate & statu personæ, apud viros prudentes grauius læditur) quod ad tollendam iuris infamiam Principis dispensatione, ac restitutione opus sit; qui Princeps in ordine ad beneficia ecclesiastica consequenda, haud dubie est solus Papa. At verò infamia facti, tametsi orta sit ex crimine graui, & digno depositione, penitus aboletur per factum contrarium, id est, publicam & constantem vitæ emendationem. Ratio dicti discriminis sumitur ex iuris regulis, *Cessante causa, cessat effectus. c. cum cessante 60. de appellat. Et, per quas causas aliquid nascitur, per easdem dissoluitur, c. 1. de regulis iuris.* Quod si verò commisso crimine pœna suspensionis, depositionis & c. ipso iure annexa sit, tum absolutione, aut dispensatione opus esse, nemo dubitat: Tale est, exem. caus. Sodomie crimen frequentatum: cum enim deijciat hominem iure beneficij acquisiti, propter Pij V. constitutio-

nem Bulla eius 70. quæ incipit *Horrendum*, multo magis impedit, ne promoueatur: Si tamen crimen occultum & ad forum contentiosum deductum non sit, Episcopus absolueret, aut dispensare potest, per Trident. Concil. concessione Sess. 24. cap. 6. de reformat.

QVÆSTIO tertia. Vtrum electus ad prælaturam, aut quodlibet beneficium promouendus, occultum suum defectum, aut inhabilitatem manifestare debeat? Respondeo & Dico I. Ordinariè loquendo, qui est irregularis v. g. aut aliter inhabilis ad prælaturam, aliudue beneficium ecclesiasticum, non potest illud petere, aut acceptare, nisi prius dispensationem super defectu, si dispensabilis sit, obtineat. Sumitur ex cap. innotuit 20. in princ. hoc tit. c. nisi 10. §. Personæ verò, de renunc. cap. vlt. ver. scienter de cler. excomm. ministr. Qua eadem ratione docent DD. communiter apud Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 14. quod irregularis vel abstinere debeat à successione ordinis, vel defectum suum, etiam occultum, manifestare, dispensationemque impetrare. Neque enim verò in tali casu homini imposta est necessitas seipsum infamandi: cum possit ab ordine accipiendo abstinere, item prælaturam, aut beneficium ecclesiasticum non petere, aut non acceptare.

Dico II. Accidere potest casus, vt prælatura, aliudue ecclesiasticum beneficium alicui deferatur, quod non facile recusare queat, neque occultam irregularitatem, aliamue inhabilitatem, absque sui infamatione, manifestare, prout bene docuit P. Franc. Suarez de censur. disp. 40. sect. 2. n. 31. & 34. Ratio est: Quia electio, collatio, aut prouisio beneficij facta personæ irregulari, naturaliter & quasi fundamentaliter consistit, vt supra explicauimus: tametsi verò iure ecclesiastico prohibita sit, imò etiam in ordine ad externum forum irrita, tamen lex ista positua, vnde obligatio inhabilitatem suam explicandi, aut abscedendi promanat, non obligat in casu necessitatis. Cui doctrinæ consentit Innocent. in cit. c. innotuit num. 2. vbi valet: Si irregularis tacuit defectum suum, & postea

impetravit dispensationem super irregularitate, electionem aut collationem antea factam eo ipso validam censerit: Id verò falsum esset, si electio aut collatio secundum fundamentum & substantiam, ante omnem Iudicis sententiam irrita esset: Quia quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualescere, reg. 29. ff.

Adde his, tametsi prouisio beneficii omnium iure penitus irrita sit, videlicet in casibus supra enumeratis, posse tamen contingere casum, ut aliquis, quantum in se est, sibi oblatum licite acceptet, propter grauem necessitatem: v. g. Si Titius sciens simoniacam pactionem interuenisse, vel conscius occultæ suæ excommunicationis, quam prodere non potest, nec absolutionem impetrare, à patre suo, grauibus intentatis minis, cogatur beneficium ecclesiasticum statim acceptare; postea reuadationem tituli consecuturus, aut beneficio renunciaturus.

20. NOTANDVM III. Constitutio ipsa Alexandri III. Papæ trahitur etiam ad præterita, uti significatur in verbis vlt. huius §. *Hoc sanè*. Quia, ut Gl. hic ait, non est noua constitutio, sed potius declaratoria seu potius confirmatoria iurium antiquorum, quibus eadem de ætate & ordine præficiendorum ad beneficia, statuta erant: Imò verò vsitatum olim fuit, ut nemo Presbyter ordinaretur ante annos ætatis xxx. exactos, uti videre licet in d. 78. c. 1. & seqq.

NOTANDVM IV. Circa ea verba, *si canones non obstant*. Qui beneficium certum ordinis sacrum requirens canonicè affectus fuit, si sine culpa sua eum accipere non possit, nõ debet beneficio inuitis priuari. Ita Gl. recepta super hoc §. ver. si canones, Ant. de Butrio hic circa versum *hoc sanè* n. 4. & alia Gl. in c. licet canon 14. ver. priuatus, post mediũ, hoc tit. in 6. argum. c. ex parte 5. de clerico ægrot. ibi, *Nec afflicto afflictio addenda, imò potius ipsius miserendum*. Secus dicendum, si suã culpã in habilitatem ad ordinem suscipiendum contraxit: tum enim, nisi ecclesiæ valde utilis esse censeatur, remouendus erit, iuxta c. quæris 6. iun. Gl. ver. fatentur, de ætate & qualitate præficiendorum.

§. Clerici sanè.

PARAPHRASIS.

Si Clerici, siue canonici personam indignam, videl. legitima ætate, scientiã, aut morum honestate carentem, in Episcopum elegerint, priuati sunt pro ea vice eligendi potestate; insuper suspensi per triennium à beneficiis: quia dignum est, ut quos Deo timor à malo non reuocet, ecclesiasticæ seueritas disciplinæ coërceat. Episcopi autem, si contra formam præscriptam in hoc c. §. *Inferiora* indignum promouerint, aut promoueri consenserint, eorundem officiorum ac beneficiorum conferendorum potestatem pro ea vice amittant, Et per Capitulum, vel, si id concordare nequeat, per Metropolitanum ordinentur.

SUMMARIUM.

1. Clerici siue Canonici indignum eligentes in Episcopum, vel postulantes, priuari sunt pro ea vice eligendi potestate, & suspensi per triennium à beneficiis.
2. Suspensionem autem tantum incurruni, qui ad Cathedralẽ ecclesiã indignum eligunt.
3. Probabilis est, penam priuationis pro una vice latam contra electores, per sona indigna, etiam in inferioribus dignitatibus ac Prelaturis locum habere.
4. Hoc certum est, quod Capitulum Collegiate vel regularis ecclesiæ eligens indignum, Superior v. g. Episcopus electores pro ea vice priuare, & ipse iure deuolutionis prouisionem facere possit.
5. Eadem penam afficit eos, qui confirmationem, collationem, & institutionem dant indigno.
6. Et hi cum electoribus in conscientiam sunt, præsertim si indignum ad Prelaturas & beneficia curata promoueant.
7. Episcopus conferens (iure proprio, non deuolutionis) indigno dignitatem aut beneficium curatum, priuatur pro ea vice iure conferendi, idq. ad Capitulum deuoluitur. Si autem in Capitulo sit defectum

scilicet, si deuolutio ad Metropolitanam.

8. Et hæc pœna afficit etiam electores alios non Episcopos, Confirmatores & institutores indignæ personæ in dignitate, vel beneficio curato.

9. Neque tamen afficit electores & c. indignæ personæ ad beneficium simplex.

NOTANDVM I. Electores Episcopi indigni pro ea vice priuati sunt, ipso iure, eligendi potestate; atque à beneficijs suis per triennium suspensi; Id uero limitari debet, ac restringi ad beneficia, quæ in ea ecclesia, in qua electio fit, obtinent, e. si compromissarius 37. in 6. Idemque pari modo intelligendum de postulantibus Episcopum indignum, iuxta c. 1. vbi id docui not. 6 de postul. Prælatorum.

QVÆSTIO prima. Si Electores ex alia causa, præter defectum ætatis, scientiæ, aut morum, indignum ad ecclesiam Cathedralē elegerint, aut postularint. v. g. qui sacrum ordinem non susceperit, iuxta c. dudum 22. hoc tit. vtrum pœnas hæc decretas incurrant: Videri esse affirmandum, argum. c. bonæ 23. vbi id docet Gl. ver. licentiam, Imola n. 4. & c. dudum 22. iun. Gl. ver. in ordinibus, hoc tit. & cit. c. si compromissarius, vbi dicta pœna indistinctè statuitur eligentibus indignum.

Contra uero obijci potest cum Ioanne Andrea in cit. c. bonæ n. 11. & in reg. iuris 15. in 6. Quod hæc generalis Concilij Constitutio, alijs postea canonibus innouata, aut confirmata, pœnalis sit, & ideo extendi non debeat ultra tres eos casus in principio huius c. expressos. Respondetur; Quod etiam in materia pœnali, seu odiosa extensio ad alios casus, aut personas, quæ in lege expresse non sunt, fieri debeat, si vel ex alijs iuribus, aut Principis interpretationibus seu responsis, appareat, speciales casus, aut personas exempli tantùm causâ nominatas fuisse, dispositionem autem generaliter, aut in alijs quoque similibus, aut iure æquiparatis intelligendam. Et ita colligitur ex c. si postquam 33. iun. Gl. ver. prouisione, hoc tit. in 5. & c. nihil 44. hoc tit.

QVÆSTIO secunda; Num eandem quoque pœnam incurrant Electores, si indigni non ad Cathedralē, sed inferiorē ecclesiam seu Prælaturam eligant? Respondeo & Dico I. Suspensionem à beneficijs per triennium duntaxat incurrun, qui ad Cathedralē ecclesiam eligunt indignum. Ita habetur expressè in cit. cap. cum compromissarius.

Dico II. Probabilius est, pœnam priuationis pro vna vice, latam contra electores personæ indignæ, etiam in inferioribus dignitatibus ac Prælaturis locum habere. Ita enim colligitur ex alijs iuribus, vid. c. dudum 22. hoc tit. c. perpetuæ 7. & c. quamquam 18. iun. Gl. ver. secus, & ex c. si compromissarius 37. per sensum contrarium, eod. tit. in 6. & tradit Gl. in cit. c. dudum ver. in ordinibus ibid. Abb. n. 11. contra Ioan. Andr. in suprâ cit. regul. 15. in 6. eo argumento motum, quod in cap. seu Constitut. Concilij Lateranensis, solùm mentio fit de electoribus personæ indignæ ad ecclesiam Cathedralē, prout idem Ioann. Andr. obseruauit super hoc cap. ver. in Episcopum. Cui respondendum; Ex alijs posterioribus iuribus haberi hanc interpretationem, quod eadem pœna etiam in inferioribus Prælaturis locum habere debeat.

Addo uero, saltem id certum esse debere, quod si Capitulum v. g. Collegiatæ secularis, aut regularis ecclesiæ indignum eligant, Superior v. g. Episcopus, electores pro ea vice priuare, atque ipsomet iure deuolutionis prouisionem facere possit, uti constat ex suprâ cit. c. dudum, & cit. c. quamquam, in fine. Ratio reddi debet; quia spectatâ rei naturâ omnibus electoribus personæ indignæ ad Prælatutam, suprâ dicta priuationis pœna congruit, ac veluti debita est: partim ut in eo puniantur, in quo deliquerunt: partim, quia saltem pro ea vice, propter præsentem affectionem aut animorû dispositionem, non satis dispositi censentur ad bonam ecclesiæque vtilē faciendam electionem.

QVÆSTIO tertia. Num eadem pœna afficiat quoque illos, qui personæ indignæ in dignitate, aut prælatura confirmationem

dant, collationem, aut institutionem? Affirmari debet, argum. c. nihil 44. iun. Gl. ver. canonicam, hoc tit. & docet Innoc. hic n. 8. Abb. n. 4 & in cit. c. dudum, n. 11. Azor tom. 2. lib. 6. cap. 26. q. 13. Gl. hic ver. conferendis.

NOTANDUM II. ibi, *Dignum est enim, ut quos &c.* Electores etiam in conscientia, siue apud Deum rei sunt, si personam indignam eligant, præsertim ad prælaturas & beneficia curata, cum ea res in graue Ecclesiæ detrimentum cedat. Eapropter tum electores, tum collatores aut institutores examinem diligens de moribus, scientia, ætate &c. præmittere tenentur: cum non excuset ignorantia facti alieni, si quis ex officio inquirere, & cognoscere debeat, c. quamuis de reg. iuris, & dixi de hoc in c. 2. de Constitut.

NOTANDUM III. Si Episcopus personæ indignæ dignitatem, aut beneficium, cui animarum cura annexa est, conferat, priuatur pro ea vice conferendi, idque ad Capitulum deuoluitur; Sin autem etiam in Capitulo defectus, aut impedimentum sit, deuolutio fit ad Metropolitanum. Consentit c. 2. de concess. præbendæ. Ratio prioris dicti dari debet, quia magna inter Episcopum & Capitulum communio est, sicuti inter caput & reliqua eiusdem corporis membra: ut proinde merito vnus defectus ab altero suppleatur.

Notant autem Innocent. hic n. 7. Abb. n. 5. Imola n. 2. & alij plerique contra Francum in cap. quamquam, eod. tit. in 6. traditæ doctrinæ locum duntaxat esse, si collatio, aut confirmatio ad Episcopum pertineat iure proprio, quatenus eius ecclesiæ pastor est, quo iure etiam Capitulum propter communionem, quæ est corporis cum Capite, participare censetur. Secus autem dicendum, si collatio, confirmatio, aut institutio ad Episcopum pertineat iure deuoluto, propter negligentiam, aut delictum Prælati inferioris. Exempli causâ, si Abbas regularis beneficia ad suam collationem spectantia, intra sex menses à die vacationis numerandos, conferre negligat, collatio ad Episcopum diocesenum deuoluitur, Clem. vn. de

suppl. negl. Prælatorum. Sin autem etiam Episcopus negligat, vel indignum instituat, potestas ea vice instituendi, non ad Capitulum Cathedrale, sed ad Superiorem Episcopi, videl. Metropolitanum deuoluitur, argum. c. Ne pro defectu 41. hoc tit. & c. licet 3. de supplenda negl. Prælatorum: Propterea quod in hoc casu potestas conferendi, aut instituendi non competat Episcopo ratione ecclesiæ suæ, sed veluti per accidens, quatenus superior est collatoris ordinarij, ut proinde non immeritò, si & ipse negligat, aut indignum eligendo delinquat, ad Superiorem ipsius Metropolitanum, aut Papam collatio deuolui debeat. Quæ eadem ratione dicendum, quod Prælati, videl. Episcopus, vel Archiepiscopus in ijs, quæ agit iure ac potestate ad se deuolutâ, non teneatur habere consensum Capituli; Imò nec consilium eius requirere ex necessitate, sed tantum ex honestate aut quadam æquitate, secundum Gl. in c. Ne pro defectu 41. ver. consilio, ibid. Abb. n. 6. hoc tit.

QUESTIO prima; Vtrum pœna hęc decreta Episcopis, etiam alijs Prælati, aut personis ecclesiasticis inferatur, si personæ indignæ confirmationem, aut institutionem in dignitate, aut beneficio curato, impertiant? Affirmandum cum Suarez de censur. disp. 31. sect. 2. n. 10. Quia, ut hic etiam Gl. indicauit ver. fecerit, Episcopo pœna ea decreta fuit, quia ad ipsum ordinario iure beneficiorum collatio pertinet: Quod si verò iure speciali ad alium pertineat, non est vlla ratio, cur non & ipse pœnâ istâ afficiatur, si personæ indignæ conferat.

QUESTIO secunda; Vtrum eadem pœna priuationis pro vna vice locum etiam habeat in collatoribus, aut prouisionibus beneficiorum simplicium? Videtur potius se affirmari: quia non pauci Doctores vniuersim, & indistinctè dicere solent, propter collationem aut institutionem indigni ad beneficia, priuationem incurri, & deuolutionem ad alium fieri, propter delictum, Gl. hic ver. conferendis, Abb. n. 4. & 5. Azor cit. cap. 26. q. 12. & 13. Sed non audeo id dicere: cum nullus extet canon, quo id significetur; sed

sed tantum de praelaturis, dignitatibus & beneficijs curatis: Neque licet extensionem facere, praesertim in hac materia poenali; eo quod maius delictum sit, ideoque grauius puniendum, si ad maiora beneficia indigni promoueantur. Quamobrem hoc in casu subueniendum per c. 2. de concess. praebendae: Posito enim, quod collatio beneficij ita facta sit indigno, vt etiam irrita censeatur, saltem secundum externum forum (prout supra explicauimus,) post elapsos sex menses prouisio fieri poterit ex causa deuolutionis propter negligentiam: Cum perinde esse censeatur collationem beneficij ecclesiastici omnino non factam fuisse, & non canonicè atque inaniter factam.

CAPITVLVM VIII.

Causam.

PARAPHRASIS.

Mortua Abbatisa Monasterij S. Margarethae, Moniales potestatem eligendi in Episcopum per compromissum contulerunt. Episcopus ipsis nominauit N. eiusdem Monasterij professam: sed Moniales eam postea recipere recusarunt. Qua re intellecta, mandat Alexander III. Papa Ratennatensi Archiepiscopo, vt Moniales cogat ad N. nominatam, dummodo idonea sit, accipiendam in Abbatissam.

SUMMARIVM.

1. Ius eligendi habentes possunt compromittere in alios, imò unicum virum, clericum tamen, qui Praelatum ipsis nominet, vel eligat.
2. Capitulum ecclesiae Collegiatae secularis aut regularis ius eligendi ex communi consensu ac compromissione committere potest Episcopo, cui subiectum est, & ad quem Praelati confirmatio spectat.
3. Necessè tamen est, vt Episcopus electionem prius peragat, electum Capitulo proponat, citationes publicas & per-

emptorias eorum, quorum interest, faciat, quam à se electum confirmet.

4. Is, cui commissa est potestas eligendi Praelatum, aut Capitulum belli, aliūque Officialem constituendi, intelligi debet de persona idonea, & aliam mandans recipere non tenetur.

NOTANDVM I. Ij quibus ius eligendi Praelatum competit, compromittere possunt in alios, imò etiam unicum virum, qui Praelatum ipsis nominet, siue eligat, vt hic habetur, & in c. quia propter 42. hoc tit. Consentit l. Item eorum 6. §. Si Decuriones, additur: *Parui enim refert, an ipse ordo (Decurionum) elegerit, an is cui ordo negotium dedit.* Debent autem esse clerici, quibus electio per compromissum committitur, vt ex communi Abb. hic n. 5. tradit, argum. c. contingit 8. de arbitris, vbi id Gl. marginalis annotauit: *Quia laici negotia ecclesiastica tractare non debent, c. 2. de iudicijs; Et iura huiusmodi spiritualia non cadunt in laicos, c. sacrosancta 51. hoc tit. Excepta plenitudine potestatis Pontificiae, per quem talis commissio laicis fieri potest.*

NOTANDVM II. Capitulum ecclesiae Collegiatae secularis, aut regularis ius eligendi, ex communi consensu ac compromissione, committere potest Episcopo, cui subiectum est, & ad quem Praelati confirmatio spectat. Credibile enim est Monasterium istud Monialium subiectum fuisse Episcopo, in quem Moniales electionem Abbatissae contulerunt.

Notant autem hic Ioann. Andr. n. 4. Butrio n. 9. Abb. n. 6. Innoc. & Gl. in c. eum inter 21. ver. confirmauit, hoc tit. in casu isto, necessarium esse, vt Episcopus electionem prius peragat, electum Capitulo proponat, citationes publicas & peremptorias eorum, quorum interest, faciat, iuxta cap. vlt. hoc tit. in 6. quam à se electum confirmet, iuxta doctrinam Innoc. & Gl. in cit. c. eum inter, Abb. in c. Ne pro defectu n. 4. eod. tit. Si actus suapte naturâ diuersi, tendentes tamen ad eundem finem seu effectum, in vna persona concurrant, distinguendum esse,

num